

FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Tulevaisuusvaliokunta
26.02.2020, Helsinki

Monenkeskisten valtiosopimusten muuttuva merkitys

Antto Vihma
Johtava tutkija, dosentti
Ulkopoliittinen instituutti
antto.vihma@fiia.fi

Monenkeskisten valtiosopimusten muuttuva merkitys

1. Monenkeskisyyden asema muuttui 1990-luvulla ja tällä hetkellä se mullistuu jälleen
2. Kaksi suurta haastetta: Moninapainen kilpailu ja autoritaarinen populismi
3. Monenkeskisyys on suurvaltojen värittämää
4. Suomen oltava hereillä ja aloitteellinen – ja myös inhorealistinen

- ✓ Kylmän sodan loppuminen muutti käsityksen kansainvälisistä sopimuksista
- ✓ 1990-luvulla kansainvälinen oikeus ”kääntyi kohti etiikkaa” (Martti Koskenniemi)
- ✓ Lisäksi: alati kasvava keskinäisriippuvuus luo uuden turvallisuusympäristön
- ✓ Rion kokous (1992), Maailman kauppajärjestö WTO (1995), Kioton pöytäkirja (1997)

2020-luvulla kansainvälinen sopimusjärjestelmä kohtaa kaksi suurta haastetta:

- ✓ Kiristynyt moninapainen kilpailu
- ✓ Voimistuva autoritaarinen populismi

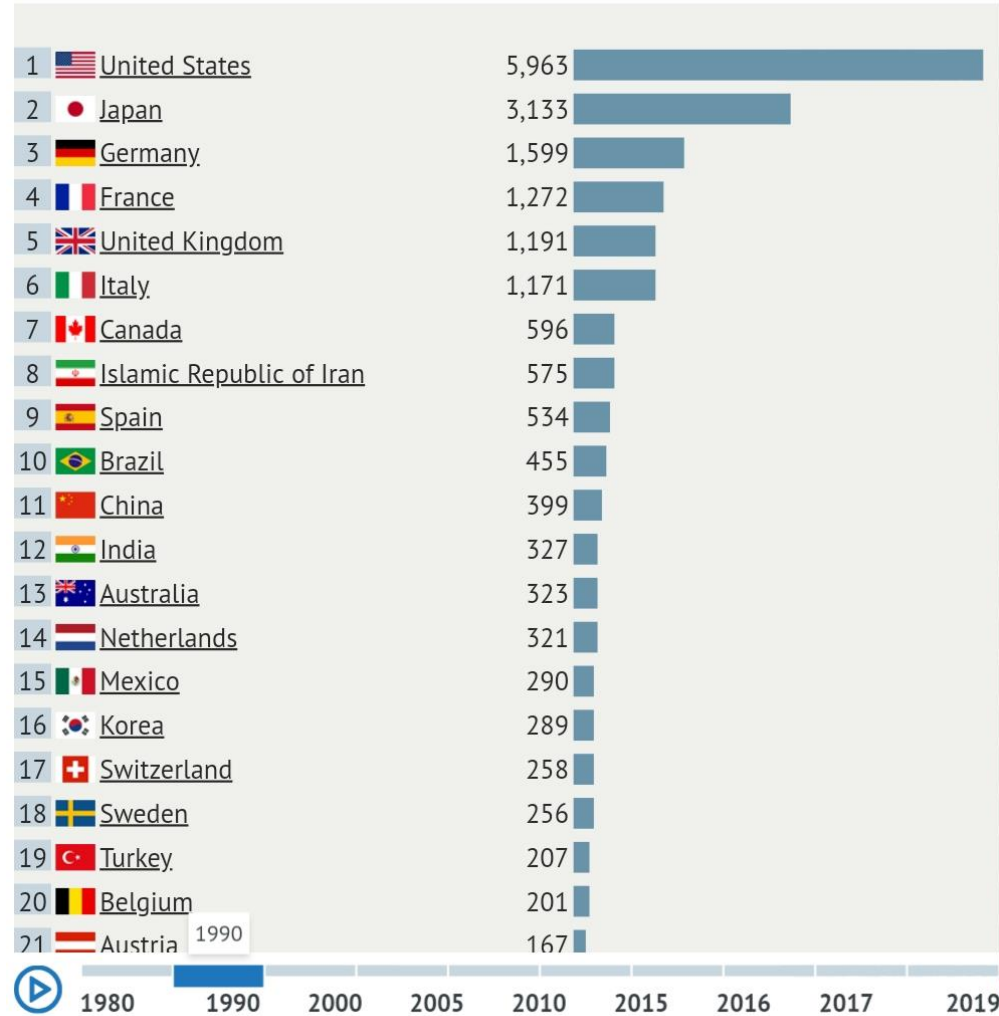

- ✓ Monenkeskinen sopiminen vs moninapainen kilpailu
- ✓ *“The vision of world in terms of competition of Great Powers and a zero-sum games, not as increased co-dependency and globalisation, ‘the liberal world order’, or rules-based system.”*
- ✓ Valtatasapainon muutos ja moninapaisuuden epävakaus
- ✓ Kiinan globalisoituva taloudellinen valta ja esimerkki

GDP in Current Prices

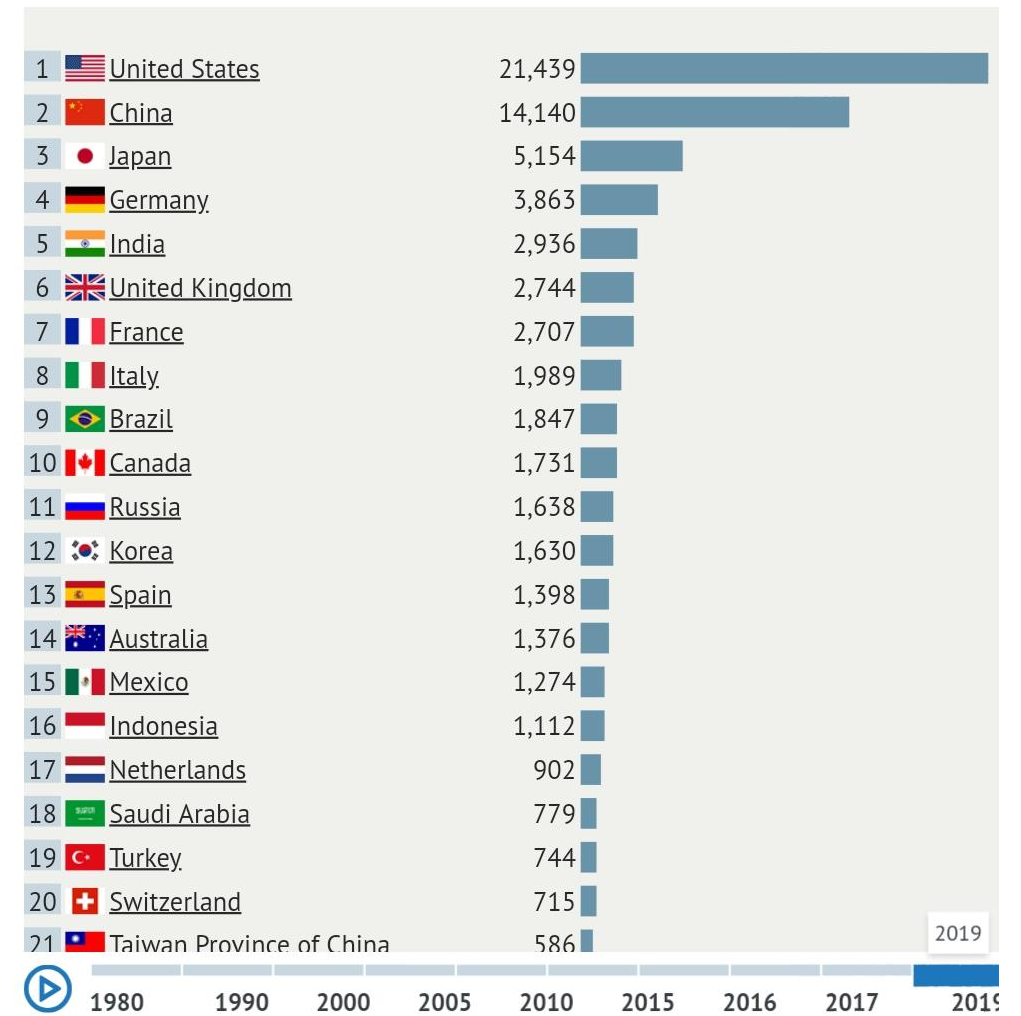
Billion USD

Source: IMF: World Economic Outlook (WEO), October 2019

GDP in Current Prices

Billion USD

Source: IMF: World Economic Outlook (WEO), October 2019

- ✓ Suurvallat eivät halua delegoida valtaa kansainvälisille järjestelmille
- ✓ Suvereniteetti ja joustavuus (Pariisin sopimus 2015)
- ✓ Kiinan ja Yhdysvaltojen oltava samanmielisiä, jotta mahdollisuuksia voi aueta; monenkeskisyys suurvaltojen värittämää
- ✓ Halukkaiden koalitiot, kevyet sopimukset
- ✓ Transaktionalismi: Myös suoria hyötyjä saatava

- ✓ Maailman kauppajärjestö WTO:n valituselin ollut poissa toiminnasta 10.12.2019 lähtien
- ✓ “Monenkeskisyyden kruununjalokivi”
- ✓ WTO ei enää tuota päätöksiä siitä, onko jäsenmaa toiminut sääntöjen vastaisesti
- ✓ Pariisin sopimus: Yhdysvallat irtautuu, Brasilia uhkailee
- ✓ Madridin neuvottelukierros joulukuussa 2019 tulokseton

- ✓ Suomi: Sääntöpohjainen maailmanjärjestys ja monenkeskiset sopimukset pysyvät ulkopoliitiikan ideaalina
- ✓ Suomella on vankka perustuslaillinen perinne, multilateralismin mallioppilas, monenkeskisyys on ollut itsetarkoitus ja prestiisin väline
- ✓ Tämä ei saa estää näkemästä monenkeskisyyden muutosta
- ✓ Aloitteellisuus uusien monenkeskisyyden muotojen kanssa, halukkaiden koalitiot?
- ✓ Ruotsi-yhteistyö turvallisuuspolitiikassa – vähän paperia, paljon toimintaa
- ✓ EU:sta geopoliittinen toimija?

FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Kiitos!

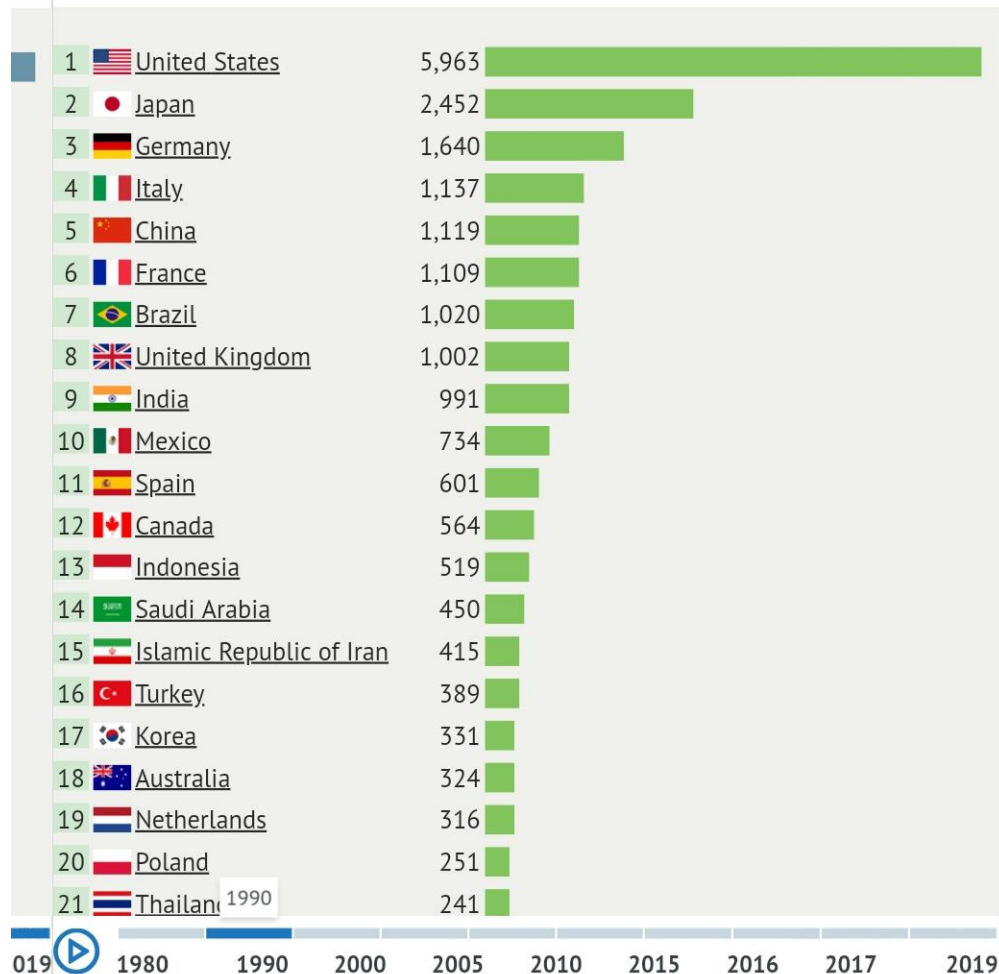
antto.vihma@fii.fi

- Autoritaarisen populismin voittokulku (Norris & Inglehart 2019)
- Ytimessä kansa vastaan eliitti -jako, “kansan tahtoa” yksin edustava hallitsija, demokraattisten instituutioiden vastustaminen (oikeuslaitos, lehdistö jne.)
- Donald Trump, Vladimir Putin, Jair Bolsonaro, Rodrigo Duterte, Recep Tayyip Erdoğan, Victor Orbán, Narendra Modi...
- Yhteistä: Vahvat johtajat kertovat tarinaa, jossa kansan mennyt kunnia palautetaan
- Kansainväliset sopimukset mielletään usein kosmopoliitin eliitin, eli vastustajan, agendaksi

GDP Based on PPP Valuation

Billion current international dollars

GDP Based on PPP Valuation

Billion current international dollars

